

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-110>

УДК 338.48:502.131.1(477)

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ НА СУЧАСНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ: ПЕРСПЕКТИВНІ ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

GREEN TOURISM IN THE MODERN TOURISM MARKET: PROSPECTIVE INNOVATIVE SOLUTIONS FOR UKRAINE

Періг Тетяна Василівна

старший викладач кафедри туристичного бізнесу та гостинності,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2333-6183>**Perih Tetiana**

Lviv National Stepan Gzhytsky University
of Veterinary Medicine and Biotechnology

Стаття присвячена актуальним питанням запровадження інноваційних рішень в зеленому туризмі України в контексті сучасних викликів сталого розвитку та трансформації туристичного ринку. Проаналізовано особливості інноваційної діяльності в зеленому туризмі, порівняно з іншими видами туризму. Узагальнено інформацію про світовий досвід запровадження інноваційних рішень в зеленому туризмі в провідних країнах світу. Виділено головні напрямки запровадження інновацій в зеленому туризмі в Україні: екологічно чисті засоби розміщення; сталий транспорт; досвід, орієнтований на збереження природи; практики циркулярної економіки; технології та цифрові інновації; стала гастрономія; відновлювальний туризм; політика та адвокація; інклюзивний та доступний зелений туризм. Для кожного напрямку окреслено сучасний стан та головні проблеми запровадження інновацій в зеленому туризмі України – від браку інвестицій до низької цифрової грамотності та обмеженої співпраці між учасниками ринку.

Ключові слова: зелений туризм, інновації, сталий розвиток, Україна, туристична індустрія, туристичний ринок.

The article examines topical issues of the implementation of innovative solutions in the field of green tourism in Ukraine in the context of modern challenges of sustainable development and transformation of the tourism market. The purpose of the article is to identify, based on an analysis of current trends in the development of green tourism in the tourism market, promising innovative solutions that are successfully implemented in different countries of the world and are possible for implementation in Ukraine. The article analyses the peculiarities of innovative activity in green tourism, which differs from mass forms of tourism by its focus on environmental friendliness, local resources, and social responsibility. Based on the generalisation of international experience, the key innovative practices that are already being implemented in the leading countries of the world are identified. In the Ukrainian context, the author proposes nine main areas of innovation in green tourism: environmentally friendly accommodation (eco-estates, houses made of natural materials, green certification), sustainable transport (cycling, electric cars, zero-emission transfers, bike sharing), nature-based experiences (wildlife tourism, responsible safaris, birdwatching), circular economy (reuse of resources composting), digital solutions (AR/VR tours, mobile applications), sustainable gastronomy (local farm products, agro-tours), restorative tourism (rehabilitation programmes, green routes in post-conflict recovery areas), inclusivity and accessibility (tours for people with disabilities, barrier-free solutions) and policy and advocacy (local initiatives, branding of territories, taxes on green tourism). For each area, the current situation within Ukraine is described, and typical barriers are identified – from a lack of investment to low digital literacy and limited cooperation between tourist market players. The necessity of state support for innovations in green tourism as a priority area for the development of rural areas in Ukraine in the post-war period is substantiated.

Keywords: green tourism, innovation, sustainable development, Ukraine, tourism industry, tourism market.

Постановка проблеми. Зелений туризм, також відомий як сталий або екологічний туризм, сьогодні є життєво важливим складником світової економіки, він вагомо сприяє сталому економічному зростанню, збереженню довкілля та добробуту населення. У майбутньому важливість зеленого туризму буде тільки зростати, внаслідок розробки нових турів з використанням стійкіших та інклюзивних практик, які приносять користь як людям, так і довкіллю. Розвиток зеленого туризму – це один з шляхів довгострокового процвітання світової економіки, який одночасно захищає природні та історико-культурні ресурси території, що роблять подорожі більш цінними та значущими.

Зелений туризм в останні роки зазнав значних інноваційних змін. Ці інновації спрямовані на зменшення негативного впливу подорожей на довкілля і суспільство, сприяння збереженню природи та збільшення соціально-економічних переваг для місцевих громад. Україна відноситься до держав світу, де розвиток зеленого туризму має великі перспективи [15]. У повоєнній відбудові України важливим буде залучення кращих європейських інноваційних практик розвитку туристичної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика зеленого туризму постійно викликає увагу українських та іноземних фахівців, тому що це один з перспективних видів туризму, безпосередньо пов'язаний із сталим розвитком. Однак публікацій пов'язаних безпосередньо із інноваційним розвитком зеленого туризму є небагато. Частину таких досліджень здійснено в контексті розвитку сільського туризму. З останніх публікацій виділимо статті Г. Заваріка і А. Видренко [4] та Т. Зінчук і Т. Усюк [5] в яких безпосередньо проаналізовано різноманітні аспекти сталого розвитку зеленого туризму, в тому числі за умов світових криз. Конкретні приклади інноваційних рішень у зеленому туризмі наведено в публікаціях І. Аتماжова та А. Аتماжової про апітуризм [1] та Г. Гапоненко, А. Василенко, І. Шамари про перспективи організації «Зелених шляхів» в Україні [2].

Шевчук А. В., Шевчук Л. Т. проаналізували зелений туризм як середовище інноваційної діяльності [14], Калачевська Л. І. – як напрям інноваційного розвитку сільських територій [6]. Кужель В. В. дослідила інноваційні інструменти розвитку підприємств сільського зеленого туризму в Україні [7]. Лукомська О. І. охарактеризувала зелений туризм як іннова-

ційний напрям диверсифікації агробізнесу [10]. Дудзяк О. А. порівняв розвиток сільського зеленого туризму в західних регіонах України та прикордонних регіонах Польщі [3]. Чимало є публікацій присвячених світовому досвіду розвитку зеленого туризму [12]. В. Тищук і О. Ільїна поєднали у дослідженні актуальні тренди розвитку зеленого туризму в Україні з міжнародним досвідом [13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У проблематиці інноваційних рішень в зеленому туризмі залишаються недостатньо дослідженими чимало важливих аспектів. Наприклад, потребує глибшого аналізу ефективність адаптації інноваційних практик зеленого туризму до локального контексту різних країн – з урахуванням культурних, економічних і природних особливостей. Це безпосередньо стосується й контексту України, особливо у період воєнного стану. Часто впровадження “зелених” рішень відбувається формально, без системного оцінювання їх впливу на довкілля, економіку громад та можливої зміни туристичних потоків. Недостатньо вивчено також механізми моніторингу сталості туризму в різних типах територій, особливо на сільських і природоохоронних територіях. Крім того, залишаються актуальними питання цифровізації зеленого туризму та ролі смарт-технологій у формуванні стійких туристичних практик. Хоча багато країн Європи впроваджують інноваційні цифрові платформи для просування зеленого туризму, серед праць бракує порівняльних досліджень щодо їхньої ефективності та впливу на поведінку туристів. Також потребують уваги дослідження, що стосуються механізмів фінансування інновацій у зеленому туризмі, особливо на рівні малих підприємств і громад, а також взаємодія між державними стратегіями, приватними ініціативами та міжнародними стандартами сталого розвитку. Для вирішення цих аспектів загальної проблеми важливим є спочатку узагальнення інформації про найважливіші перспективні інноваційні рішення для України у сфері зеленого туризму, які б пришвидшували його розвиток, для того, щоб надалі уже акцентувати увагу на конкретних питаннях.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу сучасних тенденцій розвитку зеленого туризму на туристичному ринку, виявити перспективні інноваційні рішення, що успішно реалізуються в різних країнах світу та є можливими для впровадження в Україні.

Виклад основного матеріалу. Впровадження інновацій у зеленому туризмі – це важливий крок на шляху до сталого розвитку туристичної галузі, однак цей процес супроводжується низкою особливостей і труднощів, особливо в умовах країн з перехідною економікою, таких як Україна, яка до того ж зараз відбиває широкомасштабну військову агресію росії.

Передусім інновації в зеленому туризмі передбачають не лише технологічні зміни, хоча їх важливість зрозуміла, але й трансформацію мислення як туристів, так і учасників ринку. Мова йде про екологічну свідомість, готовність інвестувати в сталі рішення та відмову від масового, ресурсовитратного туризму на користь більш екологічно відповідального. В Україні, на жаль, рівень екологічної культури серед туристів і підприємців досі залишається низьким. Багато хто з підприємців сприймає зелений туризм як нішу, що обмежує їхні прибутки, а не як перспективний напрям із довгостроковими перевагами. Натомість туристи сприймають часто зелений туризм, як щось не надто потрібне, не хочуть в ньому бачити необхідну складову т. зв. “серйозного дозвілля” [8]. Внаслідок цього у багатьох регіонах зелений туризм все ще залишається вузьконішевим видом туризму, з яким не дуже хочуть працювати туроператори [9]. Запровадження технологічних інновацій у зеленому туризмі – наприклад, застосування енергоефективних систем, цифрових платформ для бронювання екожитла чи використання “розумної” аналітики для управління потоками туристів – потребує фінансових ресурсів. За умов воєнного стану в Україні, обмеженого доступу до кредитів, відсутності державних програм підтримки і невизначеності на ринку, більшість малих гравців не готові ризикувати та вкладати кошти у нові рішення. Це створює нерівні умови, в яких інноваційні практики в зеленому туризмі розвиваються лише завдяки іноземним грантам або ентузіазму окремих підприємців.

Ще однією проблемою інноваційного розвитку зеленого туризму є слабка інституційна підтримка та відсутність стратегічного бачення на різних рівнях. Політика в сфері туризму, охорони природи та місцевого розвитку часто розробляється окремо, без міжсекторальної координації. Це ускладнює створення цілісної екосистеми, яка б підтримувала розвиток зеленого туризму. Водночас, у регіонах не вистачає фахівців, які здатні впроваджувати

інновації, адаптувати міжнародний досвід і оцінювати його ефективність.

Не менш важливим у впровадженні інновацій в зеленому туризмі є і людський фактор. Ключову роль тут відіграє співпраця місцевих громад, підприємців, органів влади та туристів. У випадках, коли громади не залучені до процесу або не отримують економічної вигоди, ініціативи з інноваційного розвитку зеленого туризму можуть сприйматися з недовірою або саботуватися. Без діалогу, навчання та побудови партнерств неможливо забезпечити сталість нововведень.

Аналіз наукових праць з проблематики інноваційного розвитку зеленого туризму, дає змогу виділити головні напрямками інновацій у ньому: екологічно чисті засоби розміщення; сталий транспорт; досвід, орієнтований на збереження природи; практики циркулярної економіки; технології та цифрові інновації; стала гастрономія; відновлювальний розвиток туризму; політика та адвокація, інклюзивний та доступний зелений туризм (табл. 1).

Зазначені вище інновації уже частково реалізуються в деяких регіонах України, однак на шляху їх впровадження є чимало проблем:

1. *Екологічно чисті засоби розміщення.* В Україні зростає інтерес до еко-готелів, кемпінгів та екобудівель особливо в Карпатському регіоні та на півдні країни. Однак поширення таких об'єктів стримується через високу вартість будівництва за “зеленими” стандартами, нестачу спеціалізованих кадрів і відсутність державної підтримки у вигляді податкових пільг чи грантів на енергоефективні технології.

2. *Сталий транспорт.* Впровадження екологічного транспорту, такого як електробуси чи веломережі, є надзвичайно повільним. Туристичні локації, особливо в гірських або сільських регіонах, погано інтегровані в систему сталого громадського транспорту. Відсутність відповідної інфраструктури, фінансування та стратегічного бачення є основними бар'єрами.

3. *Досвід, орієнтований на збереження природи.* Туристичні продукти, що поєднують відпочинок із охороною природи (наприклад, волонтерський туризм чи екскурсії в заповідники), в Україні розвиваються. Однак бракує масштабного просування таких форматів, а туристи часто не мають усвідомлення цінності відповідального ставлення до природи.

4. *Практики циркулярної економіки.* У сфері туризму циркулярні підходи, – сортування сміття, повторне використання матері-

Таблиця 1

Перспективні інноваційні рішення щодо розвитку зеленого туризму в Україні

Напрямок	Рішення	Сутність і значення
1	2	3
Екологічно чисті засоби розміщення	Пасивні будинки – готелі	Енергоефективні будівлі, які потребують мінімум енергії для опалення та охолодження, зменшуючи вуглецевий слід
	Вуглецево-нейтральні курорти:	Використання на території курортів відновлюваних джерел енергії, розроблення програм компенсації викидів вуглецю, сталий дизайн будівель
	Зелена сертифікація:	Сертифікація за програмами LEED та Green Key, що заохочує впроваджувати більш екологічні практики
Сталий транспорт	Електромобілі (EV)	Впровадження електричних автобусів, шатлів та автомобілів напрокат у туристичних зонах, що зменшує викиди та забруднення
	Спільне користування велосипедами	Такі програми зменшують залежність від автомобілів і пропагують здоровіші способи подорожей
	Екологічно чисте авіапаливо (SAF):	Авіакомпанії щоразу частіше інвестують у SAF, що значно зменшує вуглецевий слід авіаперевезень
Досвід, збереження природи	Туризм дикої природи	Тури та досвід, які підтримують зусилля зі збереження дикої природи (відповідальні сафари, birdwatching), допомагають фінансувати охорону природи, водночас навчаючи туристів
	Туризм, орієнтований на громаду	Залучення місцевих громад до туризму, де вони отримують безпосередню вигоду від галузі, гарантує, що доходи від туризму підтримують місцеву економіку та зберігають культурну спадщину
Практики циркулярної економіки	Ініціативи зі зменшення відходів	Готелі та туроператори впроваджують політику безвідходного виробництва, наприклад, компостування харчових відходів, зменшення використання одноразового пластику та переробку відходів
	Переробка і пере-профілювання	Повторне використання матеріалів і продуктів, перетворення відходів на витвори мистецтва, меблі або навіть нові туристичні враження.
Технології та цифрові інновації	Розумні дестинації	Використання IoT (Інтернету речей) та великих даних для управління туристичними потоками, зменшення перепоповненості та мінімізації шкоди довкіллю
	Додатки для зелених подорожей	Допомагають мандрівникам робити екологічний вибір, наприклад, знаходити екологічно чисте житло, або зменшувати свій вуглецевий слід
Стала гастрономія	Їжа від ферми до столу	Ресторани закупають інгредієнти на місцях, щоб скоротити відстань перевезення продуктів, підтримати місцеве сільське господарство та запропонувати свіжіші та екологічніші страви
	Кухні з нульовими відходами:	Шеф-кухарі впроваджують безвідходну практику, використовуючи всі частини інгредієнтів та зменшуючи кількість харчових відходів.
Відновлювальний туризм	Відновлювальні проекти	Деякі туристичні ініціативи виходять понад межі сталого розвитку, активно працюючи над відновленням екосистем, наприклад, проектами з лісовідновлення або відновлення коралових рифів
	Відновлювальне сільське господарство	Включення туризму в практики, які відновлюють землю, наприклад, відвідування органічних ферм, які покращують здоров'я ґрунту та біорізноманіття

Продовження Таблиці 1

1	2	3
Політика та адвокація	Компенсація викидів вуглецю	Мандрівники та компанії щоразу частіше інвестують у програми компенсації викидів вуглецю, які фінансують відновлювані джерела енергії, лісовідновлення або інші екологічні проекти
	Податки на зелений туризм	Деякі дестинації запроваджують податки, спеціально спрямовані на фінансування проектів зі збереження та сталого розвитку
Інклюзивний та доступний зелений туризм	Еко-інклюзивні подорожі	Забезпечення доступності зеленого туризму для всіх, включаючи людей з обмеженими можливостями, за допомогою інклюзивного дизайну та практик
	Соціальна стійкість	Сприяння справедливій оплаті праці, етичним трудовим практикам та підтримка недостатньо представлених груп у туристичній індустрії.

Джерело: створено автором на основі [1–6; 10–14]

алів, зменшення пластикових відходів, – ще не стали нормою. Ускладнюють прогрес проблеми з місцевими системами переробки, нерозвинена інфраструктура і низький рівень екосвідомості серед власників турбізнесу.

5. *Технології та цифрові інновації.* В Україні з'являються онлайн-платформи для пошуку екотурів, проте цифрова трансформація у галузі зеленого туризму ще обмежена. Переважають індивідуальні ініціативи без інтеграції з державними цифровими сервісами. Також не вистачає навчання цифровій грамотності серед місцевих надавачів туристичних послуг.

6. *Стала гастрономія.* Попит на локальні та органічні продукти зростає, проте цей напрям обмежений сезонністю, браком логістики та відсутністю сертифікованих стандартів. Ресторани та фермерські господарства часто працюють у розриві між собою, що ускладнює формування гастротурів.

7. *Відновлювальний туризм.* Ідея туризму, що не лише мінімізує шкоду, а й відновлює довкілля, ще нова для українського ринку. Вона потребує залучення громад, формування довіри туристів та державної підтримки через гранти чи освітні програми.

8. *Політика та адвокація.* Державна політика у сфері зеленого туризму залишається фрагментарною. Відсутність ефективних механізмів регулювання, моніторингу й заохочення інноваційних практик призводить до домінування традиційних, екологічно не сталих моделей туризму.

9. *Інклюзивний та доступний зелений туризм.* Туристична інфраструктура України не достатньо враховує потреби людей з інвалідністю, людей похилого віку чи сімей з маленькими дітьми. Інклюзивність розглядається як додатковий, а не обов'язковий компонент туристичних продуктів, що обмежує охоплення цільової аудиторії та суперечить принципам сталості.

Загальною проблемою, головною для розвитку всіх видів у туризму в Україні є російська військова агресія, яка унеможливує повноцінно реалізувати ідеї сталого розвитку в усіх секторах національної економіки.

Висновки. На сучасному етапі розвитку зеленого туризму в Україні головні напрямками інновацій є: екологічно чисті засоби розміщення; сталий транспорт; досвід, орієнтований на збереження природи; практики циркулярної економіки; технології та цифрові інновації; стала гастрономія; відновлювальний розвиток туризму; політика та адвокація, інклюзивний та доступний зелений туризм.

Інновації у зеленому туризмі – це складний багатовимірний процес, що вимагає не лише технологічних рішень, а й зміни управлінських підходів, освітньої роботи, розвитку партнерств і підтримки з боку держави. Подолання труднощів можливе лише за умови системного підходу, де інновації розглядатимуться як інструмент не лише для розвитку туризму, а й для збереження природи та покращення якості життя в громадах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аتماзов І., Аتماзова А. Апітуризм – перспективний напрямок розвитку сільського туризму в Україні. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 2024. № 11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011205> (дата звернення: 27.07.2025).
2. Гапоненко Г. І., Василенко А. В., Шамара І. М. Перспективи організації «Зелених шляхів» в Україні як пріоритетний напрямок розвитку ринку внутрішнього туризму. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2021. № 13. С. 174–185.
3. Дудзяк О. А. Порівняльна характеристика розвитку сільського зеленого туризму (агротуристички) в західних регіонах України та прикордонних регіонах Польщі. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6190> (дата звернення: 27.07.2025).
4. Заваріка Г., Видренко А. Сталий розвиток зеленого туризму в епоху змін. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-106>.
5. Зінчук Т. О. Усюк Т. В. Зелений туризм в умовах сталого розвитку та викликів світової економічної кризи. *Проблеми економіки*. 2020. № 3. С. 11–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2020_3_3 (дата звернення: 27.07.2025).
6. Калачевська Л. І. Зелений туризм як напрям інноваційного розвитку сільських територій. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2018. № 6. С. 25–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_6_6 . (дата звернення: 27.07.2025).
7. Кужель В. В. Інноваційні інструменти розвитку підприємств сільського (зеленого) туризму в Україні. *Ефективна економіка*. 2015. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_66 (дата звернення: 27.07.2025).
8. Лозинський Р. М., Кушнір Л. П. Концепція серйозного дозвілля і туризм спеціального інтересу, або як виникають і розвиваються інноваційні види туризму. *Функціонування та перспективи розвитку туристичної галузі України* : моногр. За заг. ред. М. Ю. Барни. –Львів: ЛТЕУ, 2018. С. 176–187. URL: <https://fakultet.site/data/monograph2018.pdf> (дата звернення: 27.07.2025). ISBN 978-617-602-234-3.
9. Лозинський Р. М., Кучинська І. В. Спеціалізований (нішевий) туризм: розвиток концепції в українській і зарубіжній науковій літературі. *Вісн. Львів. ун-ту. Серія геогр.* 2018. Вип. 52. С. 170–182. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vgg.2018.52.10183>
10. Лукомська О. І. Сільський зелений туризм як інноваційний напрям диверсифікації агробізнесу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НУ«ОА», травень 2016. № 1(29). С. 13–17.
11. Табенська О. Сільський туризм як напрямок ефективного розвитку внутрішнього туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-42>
12. Тищук В., Ільїна О. Сільський зелений туризм в Україні: стан, динаміка, міжнародний досвід. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк, 2024. № 3(3). С. 114–123. DOI : <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.12>
13. Чеглей В.М. Світовий досвід розвитку сільського зеленого туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Економіка»*. 2011. № 33, Ч. 3. С. 203–207.
14. Шевчук А. В., Шевчук Л. Т. Зелений туризм як середовище інноваційної діяльності. *Інноваційна економіка*. 2017. № 9–10. С. 28–33.
15. Lozynskyy R., Kushniruk H. Dynamics and geographical structure of inbound tourism in political transit countries: case of Ukraine. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*. 2020. Vol. 29 (2). P. 335–350. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112030>

REFERENCES:

1. Atmazhov, I. & Atmazhova, A. (2024). Apituryzm – perspektyvnyi napriamok rozvytku silskoho turyzmu v Ukraini [Apitourism as a promising direction of rural tourism development in Ukraine]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, (11). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011205> (in Ukrainian) (accessed July 14, 2025).
2. Haponenko, H. I., Vasylenko, A. V., & Shamara, I. M. (2021). Perspektyvy orhanizatsii “Zelenykh shliakhiv” v Ukraini yak priorytetnyi napriamok rozvytku rynku vnutrishnoho turyzmu [Prospects of organizing “Greenways” in Ukraine as a priority direction for domestic tourism development]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Serii Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm*, 13, 174–185. (in Ukrainian)
3. Dudziak, O. A. (2018). Poriavnialna kharakterystyka rozvytku silskoho zelenoho turyzmu (ahroturyzmu) v zakhidnykh rehionakh Ukrainy ta prykordonnykh rehionakh Polshchi [Comparative characteristics of rural green

tourism (agritourism) development in Western Ukraine and bordering regions of Poland]. *Efektivna ekonomika*, 3. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6190> (in Ukrainian) (accessed July 14, 2025).

4. Zavaryka, H. & Vydrenko, A. (2024). Stalyi rozvytok zelenoho turizmu v epokhu zmin [Sustainable development of green tourism in an era of change]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-106> (in Ukrainian).

5. Zinchuk, T. O. & Usiuk, T. V. (2020). Zelenyi turizm v umovakh staloho rozvytku ta vyklykiv svitovoi ekonomichnoi kryzy [Green tourism under sustainable development and global economic crisis challenges]. *Problemy ekonomiky*, 3, 11–17. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2020_3_3 (in Ukrainian) (accessed July 14, 2025).

6. Kalachevska, L. I. (2018). Zelenyi turizm yak napriam innovatsiinoho rozvytku silskykh terytorii [Green tourism as a direction of innovative rural development]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, 6, 25–31. http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_6_6 (in Ukrainian) (accessed July 14, 2025).

7. Kuzhel, V. V. (2015). Innovatsiini instrumenty rozvytku pidpriemstv silskoho (zelenoho) turizmu v Ukraini [Innovative tools for developing rural (green) tourism enterprises in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, 5. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_5_66 (in Ukrainian) (accessed July 14, 2025).

8. Lozynskyy, R. M. & Kushnir, L. P. (2018). Kontseptsiiia serioznoho dozvillia i turizm spetsialnogo interesu, abo yak vynykaiut i rozvyvaiutsia innovatsiini vydy turizmu [The concept of serious leisure and special interest tourism, or how innovative forms of tourism emerge and develop]. In M. Yu. Barna (Ed.), *Funktsionuvannia ta perspektyvy rozvytku turystychnoi haluzi Ukrainy* (pp. 176–187). Lviv: LTEU. <https://fakultet.site/data/monograph2018.pdf> (in Ukrainian) (accessed July 14, 2025).

9. Lozynskyy, R. M. & Kuchynska, I. V. (2018). Spetsializovanyi (nishevyi) turizm: rozvytok kontseptsii v ukrain-skii i zarubizhnii naukovi literaturi [Specialized (niche) tourism: development of the concept in Ukrainian and foreign scientific literature]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya Heohrafichna*, 52, 170–182. DOI: <https://doi.org/10.30970/vvg.2018.52.10183> (in Ukrainian).

10. Lukomska, O. I. (2016). Silskyi zelenyi turizm yak innovatsiinyi napriam dyversyfikatsii ahrobiznesu [Rural green tourism as an innovative direction of agribusiness diversification]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriya "Ekonomika"*, 1(29), 13–17 (in Ukrainian).

11. Tabenska, O. (2022). Silskyi turizm yak napriamok efektyvnoho rozvytku vnutrishnoho turizmu [Rural tourism as a direction for efficient domestic tourism development]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-42> (in Ukrainian)

12. Tyshchuk, V., & Iliina, O. (2024). Silskyi zelenyi turizm v Ukraini: stan, dynamika, mizhnarodnyi dosvid [Rural green tourism in Ukraine: state, dynamics, international experience]. *Heohrafichni chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 3 (3), 114–123. DOI: <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.12> (in Ukrainian)

13. Chehlei, V. M. (2011). Svitovyi dosvid rozvytku silskoho zelenoho turizmu [World experience in rural green tourism development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomika*, 33, Part 3, 203–207 (in Ukrainian).

14. Shevchuk, A. V., & Shevchuk, L. T. (2017). Zelenyi turizm yak seredovysheche innovatsiinoi diialnosti [Green tourism as an environment of innovative activity]. *Innovatsiina ekonomika*, 9–10, 28–33 (in Ukrainian).

15. Lozynskyy, R., & Kushniruk, H. (2020). Dynamics and geographical structure of inbound tourism in political transit countries: case of Ukraine. *Journal of Geology, Geography and Geoecology*, 29 (2), 335–350. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.15421/112030>